

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.bb@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av förslag till införande av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan. Dnr regeringen LI2023/02459

Inledning och sammanfattning av förslaget

Det är ett stort behov av att minska klimatpåverkan snabbt varför ett införande av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan redan 2025 är angeläget. Regler om klimatdeklaration för byggnader som började gälla i januari 2022 har redan fått ett stort genomslag hos alla de stora aktörerna i branschen enligt Boverkets rapport. En klimatdeklaration innebär att byggherrar ska redovisa vilken påverkan på klimatet en ny byggnad har. Gränsvärdet föreslås att omfatta samtliga byggdelar av en byggnad från grunden och dess isolering exklusive solceller och fast utrustning. Gränsvärden föreslås att hanteras i två grupper, för de byggnader som omfattas av klimatdeklarationen.

	Byggnadstyp	Gränsvärde (kg CO ₂ e/m ² BTA)
Grupp 1	Flerbostadshus	375
	Kontor	385
	Utbildning exklusive förskola	380
	Förskola	330
	Småhus	180
	Specialbostad	385
Grupp 2	Övriga byggnader	460

Gränsvärden föreslås att skärpas vart femte år. Gränsvärdet föreslås att sänkas med 25 procent till 2030, jämfört med nivån för 2025 förutom för småhus. Småhus föreslås få en mindre sänkning på mellan 0–15 procent 2030 jämfört med nivån 2025. En fördjupad

utvärdering föreslås 2–3 år innan gränsvärdet skärps, av tillämpningen och effekten av reglerna om klimatdeklaration och gränsvärdena för byggnaders klimatpåverkan.

För byggherrar blir projekteringsskedet viktigare än tidigare, vilket bedöms vara en konsekvens av gränsvärdet.

Måttliga kostnadsökningar kan förutses för merparten av byggaktörerna. Kostnadsökningen kan uppskattningsvis vara i storleksordningen 1–5 procent av produktionskostnaden, exklusive markkostnader, för de projekt som vidtar åtgärder genom ett ändrat materialval

Det finns ingenting väsentligt som tyder på att gränsvärdet skulle kunna påverka den gestaltade miljön, genom ett ändrat val av husform och/eller fasadmaterial enligt Boverkets utredning.

Synpunkter på förslaget

Sammanfattningsvis tillstyrker Länsstyrelsen förslagen i Boverkets rapport, med tillhörande förslag till författningsförändringar, och kompletterande promemoria avseende tidigarelagt införande av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan i klimatdeklarationerna. Detta då de bedöms i princip vara väl avvägda och rimligen kommer bidra till nödvändig påskyndad skärpning av regler avseende byggsektorns klimatpåverkan och därigenom en snabbare minskning av klimatbelastningen från sektorn, utan att medverka till allt för stor tillkommande administrativ börda och ökade kostnader.

Synpunkter om gestaltungsfrågor och funktion

Länsstyrelsen tillstyrker även särskilt att det genomförs en fördjupad utvärdering 2–3 år före gränsvärdena skärps då det inte helt kan uteslutas att byggnaders gestaltning kan komma att påverkas av förslaget. Gränsvärden bör därför inledningsvis inte bli allt för låga och eventuella sanktionsavgiften bör inte heller bli för höga före man utvärderat hur de estetiska värdena påverkas av förslaget.

Vad gäller särskilt värdefulla bebyggelseområden ser Länsstyrelsen en potentiell risk med att bebyggelseområden som avses i 8 kap 13 § plan- och bygglagen påverkas negativt av förslaget. I de fall där utformning av ny bebyggelse inom sådana bebyggelseområden regleras i detaljplan kan krav på gränsvärden för klimatdeklarationer

försvåra en gestaltning som är anpassad till de befintliga värdena i miljön.

Förutsatt att en byggnads energianvändning är låg, och ju längre en byggnad används, desto mindre blir klimatpåverkan. Det gäller därför först och främst att byggnader uppförs med god kvalitet, vilka tillåter varierad långsiktig användning.

Tillräcklig rumshöjd är en sådan boendekvalité som inte bör påverkas av en strävan till minskad byggnadsvolym för att klara gränsvärdena. Lägenheter med små rum och små och för få fönster bör av samma anledning undvikas.

Övriga synpunkter

Från Länsstyrelsens perspektiv är det svårt att överblicka de faktiska effekterna för små och medel-stora aktörer av de föreslagna förändringarna. Vi ser dock ingen anledning att ifrågasätta de bedömningar som Boverket gör avseende konsekvenser av förändringsförslagen.

Vidare instämmer Länsstyrelsen i Boverkets bedömning att projekteringsstadiet som följd av införandet av gränsvärden kommer att bli viktigare och mer tidskrävande och därför dyrare, men också att det inte behöver leda till att byggkostnaderna ökar om byggnaden och materialåtgången optimeras.

Länsstyrelsen bedömer att det är viktigt att staten följer upp behovet av informations- och utbildningsinsatser och stöttar branschens egna insatser för att nå inte minst de små och medel-stora aktörerna avseende de nya reglerna. Det kan även behövas stöttning avseende den lärandeprocess för nya sätt att bygga, för framför allt entreprenörer, som kommer krävas avseende såväl nu aktuella som kommande skärpningar av kraven avseende klimatpåverkan från byggsektorn.

Länsstyrelsen bedömer att Boverkets förslag att i detta skede enbart föreslå införande av gränsvärden för modulerna A1-A5, bland annat för att minimera komplexiteten när regelverket utvidgas och för att sätta fokus på reduktion av klimatpåverkan från nybyggnad, är väl avvägt i väntan på översyn av bl. a. EPBD-direktivet m.fl. Av figur 1 på sidan 33 framgår dock att det utöver klimatbelastningen från nybyggnad, finns en stor kvarstående klimatbelastning från fastighetsförvaltningsfasen och uppvärmningen av befintliga fastigheter.

Således blir det viktigt att regeringen, utöver de föreslagna successiva utvärderingarna och skärpningarna av gränsvärdena, även går vidare med vidareutveckling av utökade klimatdeklarationer avseende byggnaders klimatpåverkan (även om det ligger utanför nu aktuell remiss).

Länsstyrelsen är medveten om att det kan finnas andra styrmedel än lagen om klimatdeklarationer m.fl. för att påverka i riktning mot högre energieffektivitet och främjande av framtida återbruk osv. Länsstyrelsen vill dock ändå påpeka att det är mycket viktigt att även få med aspekter rörande energianvändningen i byggnader redan i de tidiga skedena i byggprocessen för att skapa rätt förutsättningar för en effektiv energianvändning i byggnaden över tid.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tf länsråd Lovisa Ljungberg med länsarkitekt Cecilia Engström som föredragande. Därutöver har byggnadsantikvarie Maja Jannerling, bygglovsarkitekt Dag Rundegren samt energi- och klimathandläggare Martin Gometz deltagit i ärendet.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.